

Research Paper

**Designing and Testing a Model of Ecosystem Analysis Employment
Development of Postgraduate Education Graduates (Study of Sports
Science in Islamic Azad Universities)**

Maryam Farbod¹, Ali Mohammad Safania², Mohammad Reza Boroumand³, Seyed Salahuddin Naqshbandi⁴, Mohsen Bagherian Farahabadi⁵

1. PhD Student in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Management and Media, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
4. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
5. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Received: 22 March 2021

Accepted: 3 November 2021

Extended Abstract

Summary

The aim was to identify and model the effective factors on the development of employment of sports science graduates, and provide a conceptual framework. The research method was descriptive-correlation. According to the findings, the model included three environmental and ecosystem levels, structural and systemic levels, and then functional and development levels. The fit indices of the model were at a favorable level. Thus the change in the relatively traditional and inefficient system of education in the Azad universities towards new, skill-oriented, and employable approaches requires changes in the generality of the educational system and more independence in the decision-making of educational programs in the Azad universities.

Introduction

The educational systems have employability, skill-oriented, and entrepreneurial orientation (1). The employability of students and graduates depends on the other factors in addition to the quality of education, which have different results based on the regional and ecosystem conditions (2). The sports education and employment system consist of various components and various relationships between them; therefore, management in such a system will be very complex. An Azad University has few acceptable methods to properly measure its adaptation to environmental changes. In this research work, an effort is made to study the factors influencing the employment development of the sports science graduates of the Azad Universities and analyze them in a coordinated way with an ecosystem perspective.

Methodology and Approach

The research method was descriptive-correlation. The statistical population included the sports science professors of the Azad Universities, the employed sports science graduates, the managers and professors

of the Azad Universities, and the experts in the field of employment in sports. The number of samples was estimated and selected based on the sufficient number for modeling in the PLS software, 10 to 20 times the number of questions related to the variable with the most questions in the model (3). Therefore, 168 people were estimated to be 12 times the number of variable questions with the highest number of questions (14 questions in employment development strategies). The research tool was a questionnaire extracted from the qualitative phase of the research work. For this purpose, the systematic library study and exploratory interview were used. In the qualitative part, sampling was done with a purposeful (judgmental) method until a theoretical saturation was reached (16 people). These people included the university professors, executive managers, entrepreneurs, and post-graduate graduates (business owners in sports) in the field of physical education. The questionnaire was set on a five-point Likert scale (from very low = 1 to very high = 5). The face and content validity of the questionnaire was given to six professors and six administrators and confirmed. The reliability or internal consistency of the questionnaire was confirmed by Cronbach's alpha ($\alpha = 0.86$). In inferential statistics, it was designed using the partial least squares method in three parts: the measurement model, the structural model, and the general model. The structural model section also contains all the structures mentioned in the main model of the research work, and the degree of correlation between the structures and the relationships between them is the focus and attention in this part. In the general model section, which includes both measurement and structural model sections, the fit check in a model is completed by verifying its fit.

Result and Conclusion

In the fitting of the model, the first investigated index was included, which was favorable. For the differential validity of the measurement model, the Fornell and Locker's criterion was used, which was favorable. It is a reliability analysis index that is equal to and above 70, and is listed as appropriate. The value of R^2 was calculated to fit the endogenous (dependent) structures of the model, and had three levels: weak, medium and strong. The Q^2 criterion specifies the predictive power of the model, and in the case of an endogenous construct, it specifies the weak, medium, and strong predictive power. The amount of all the fit indices for the model variables is in the desired range (Table 1). The results of the quantitative part showed that in the structural equation model of the research work, all fit indices were favorable.

Table 1. Description of variables and their fitting index in model.

Variables	M	SD	AVE	CR	R^2	Q^2	SRMR
Educational system approaches	3.94	1.13	0.52	0.82	Exogenous	0.37	
Employment market trends	3.91	1.19	0.51	0.83	Exogenous	0.21	
Capabilities of sports science	3.99	1.25	0.53	0.87	Exogenous	0.33	
Management of employment challenges	3.96	1.04	0.61	0.89	0.66	0.28	0.087
The capacities of the employment system	4.12	1.17	0.61	0.9	0.55	0.45	
Employment development strategies	4.04	1.03	0.5	0.87	0.48	0.19	
Probable and preferred consequences	3.27	1.29	0.55	0.91	0.5	0.2	

Based on the path analysis of the relationships between the main variables, it was determined that the approaches of the educational system had a positive and significant effect on the sports science capabilities of the Azad Universities, the management of graduate employment challenges, and the capacities of the employment system in sports. The market of employment trends had a positive and significant effect on the management of graduate employment challenges and the capacities of the employment system in sports. The sports science capabilities of the Azad Universities had a positive and significant effect on the capacities of the employment system in sports and the strategies for developing the employment of the graduates. The capacities of the employment system in sports had a positive and significant effect on the management of graduate employment challenges and graduate

employment development strategies. Management of graduate employment challenges had a positive and significant effect on the graduate employment development strategies. The graduate employment development strategies had a positive and significant effect on the possible and preferred outcomes. It is suggested that the components, themes, and framework presented in this research work should be used for the conceptual enrichment of documents and programs, comprehensiveness in decisions and actions, as well as process perspective in the evaluation and management of performance related to education and employment of graduates. From a systemic viewpoint, the approach of relationships between the variables is from the ecosystem-environmental factors (precedence and contextual role) to structural-systemic factors (process role), and finally, the functional-consequence factors (consequence role). From the multi-level viewpoint, the macro-micro factors and the individual-organizational-institutional factors have been identified. A previous research work also confirms the generality of the research conceptual model. The generality of the model is aligned and compatible with the model-oriented research in the fields of the country's sports entrepreneurship ecosystem. However, the difference between this research work and other previous research works is related to the application of the ecosystem approach in identifying and framing the influencing variables. In fact, the structures of the conceptual model of this research work are a combination of the main conceptual structures (sports sciences, free university, employment, labor market, etc.) with an internal and external perspective.

Keywords: Job Creation in Sports, Student Employability, Entrepreneurial Ecosystem, Labor Market, Physical Education.

Ethical Considerations: Compliance with Research Ethical Guidelines. In this study, the research articles that observed ethical points were used and an attempt to clearly report the results of previous studies with no bias. Honesty and fidelity have also been observed in the analysis of texts and citations

Funding: This study received no funding from public, commercial, or nonprofit organizations.

Authors' Contributions: All authors have participated in designing, implementing and writing all parts of the present study.

Conflicts of interest: The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgement: We thank all those who helped us in this study.

References

1. Sharifi, A. (2020). Study of employment of sports science students in universities of Guilan province. Master Thesis, University of Guilan. **(Persian)**.
2. Negahdari, F., Ghahraman Tabrizi, K., Sharifian, I., & Biabani, H. (2019). Identification and Ranking of the Dimensions of the Sports Entrepreneurial Ecosystem in Iran. *Sport Management Studies*, 11(59), 79-104. **(Persian)**.
3. Davari, Ali, Rezazadeh, Arash (2015). Structural equation modeling with PLS software. Publisher: Jihad Academic Publications Organization.

To cite this article:

Farbod M, Safania A M, Boroumand M R, Naqshbandi S S, Bagherian Farahabadi M. Designing and Testing a Model of Ecosystem Analysis Employment Development of Postgraduate Education Graduates (Study of Sports Science in Islamic Azad Universities). *Mudiriyyat-i manabi-i insani dar varzish (Human Resource Management in Sport)*. 2022; 9(2):405-420. <http://dx.doi.org/10.22044/shm.2021.10539.2326>

Corresponding Author: **Ali Mohammad Safania**

E-mail: a.msafania@gmail.com

طراحی مدل تحلیل اکوسیستم اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی (مطالعه موردی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی)

مریم فرید^۱، علی محمد صفانیا^۲، محمد رضا برومند^۳، سید صلاح الدین نقش‌بندی^۴، محسن باقریان فرح‌آبادی^۵

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران.

۲. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران.

۳. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی و رسانه، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۴. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران.

۵. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۰۲

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش شناسایی و مدل‌سازی عوامل مؤثر بر توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی و ارائه آن به صورت یک چارچوب مفهومی بود.

روش‌شناسی: روش تحقیق از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری شامل اساتید، فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی و صاحب‌نظران مرتبط با اشتغال در ورزش انتخاب بود. نمونه آماری به تعداد قابل کفایت برای مدل‌سازی در نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس برآورد و با روش قضاوتی نمونه‌گیری انتخاب شد (۱۶۷ نفر). ابزار پژوهش پرسشنامه مستخرج از مرحله کیفی نظام‌مند بود. روایی ابزار از نظر متخصصان (روایی محتوایی) و شاخص‌های برازش مدل (پایایی و روایی سازه) مورد بررسی و تأیید قرار گرفت.

یافته‌ها: سطوح مدل به‌صورت توالی شامل سه سطح محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی و سپس کارکردی و توسعه‌ای بود. سطح محیطی و اکوسیستمی شامل دو منظر رویکردهای آموزشی و روندهای بازار (نقش پیش‌بینی و زمینه‌ای)، سطح ساختاری و سیستمی شامل سه منظر قابلیت‌های علوم ورزشی، ظرفیت‌های ورزش و چالش‌های اشتغال (نقش فرآیندی) و سطح کارکردی و توسعه‌ای شامل راهبردهای اشتغال و پیامدها (نقش پیامدی) است. براساس نتایج تحلیل عاملی و مدل‌های اندازه‌گیری، ابعاد متغیرهای مدل به طور معنی‌داری تبیین‌کننده بودند. نتایج تحلیل مسیر نیز نشان داد، روابط بین متغیرهای مدل معنی‌دار است. شاخص‌های برازش نیز در سطح مطلوبی مورد تأیید قرار گرفتند.

نتیجه‌گیری: براساس مدل پژوهش می‌توان گفت که اشتغال فارغ‌التحصیلان فرآیندی سیستماتیک و چندسطحی است. از این رو تغییر در سیستم نسبتاً سنتی و ناکارآمد آموزش در دانشگاه‌های آزاد به سوی رویکردهای نوین، مهارت محور و اشتغال پذیر نیازمند برنامه‌ریزی دراز مدت و تغییر در کلیات سیستم آموزشی و استقلال بیشتر در تصمیم‌گیری‌های برنامه‌های آموزشی در دانشگاه آزاد است

واژه‌های کلیدی: اشتغال‌زایی ورزش، اشتغال‌پذیری دانشجویان، اکوسیستم کارآفرینی، بازار کار، تربیت‌بندی.

نویسنده مسئول: علی محمد صفانیا

تلفن: ۰۹۱۲۰۸۹۴۶۶۷

E - mail: a.msafania@gmail.com

مقدمه

در ایران، وضعیت اقتصادی و ترکیب جمعیتی، بیش از پیش کشور را نیازمند یافتن زمینه‌های پیشرو در صحنه اشتغال و کارآفرینی می‌کند و در این راستا ضرورت اصلی، در تمرکز بر نظام آموزش عالی شناخته شده است. هر چند دانشگاه به دلیل تولید علم و تربیت متخصص، نقش مهمی به عنوان یک جزء کلیدی در توسعه اقتصادی کشور دارد و با اثرات مستقیم و غیر مستقیم خود، عامل مؤثری در پیشرفت اقتصاد به شمار می‌آید، اما معضل اصلی بیکاری در کشور مربوط به فارغ‌التحصیلان دانشگاه است. بیکاری تقریباً مهم‌ترین چالش دولت و دغدغه مردم در کشور است. کاهش بیکاری و افزایش اشتغال به میزان سرمایه‌گذاری بر صنعت‌های مختلف از یک سو و فرآیندهای کسب و کار و اشتغال از سوی دیگر بستگی دارد. نگاهی به شواهد پژوهشی، سازمانی و رسانه‌ای در ارتباط با نظام آموزش عالی کشور نشان می‌دهد که در حال حاضر از دیدگاه اکثریت متولیان و ذینفعان، کیفیت آموزش و آماده‌سازی برای ورود به بازار کار در دانشگاه‌ها برای عمده دانشجویان و فارغ‌التحصیلان در وضعیت نامطلوبی قرار دارد (۱). میزان بیکاری در بین دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها که نیروی انسانی نخبه جامعه هستند، بسیار بیشتر از میزان بیکاری عمومی است (۲). البته بین رشته‌ها و دانشگاه‌های مختلف تفاوت‌های قابل توجهی نیز در این زمینه وجود دارد. برای مثال دانشگاه‌های صنعتی نسبت به سایر دانشگاه‌ها، دانشگاه‌های دولتی نسبت به غیردولتی از کیفیت آموزشی و آماده‌سازی شغلی بیشتری در دانشجویان و فارغ‌التحصیلان برخوردارند. با این وجود اشتغال‌پذیری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علاوه بر کیفیت آموزشی دانشگاه‌ها به عوامل مختلف دیگری وابسته است که براساس شرایط منطقه‌ای و اکوسیستمی برآیندهای متفاوتی دارند (۳). با در نظر گرفتن آنکه نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی در رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در سال‌های اخیر افزایش یافته است و با توجه به نتایج مطالعات انجام شده مبنی بر وجود یک رابطه مستقیم میان کاهش نرخ بیکاری و فعالیت‌های کارآفرینی، تعاونی و سایر بخش‌های مشابه در سایه بخش خصوصی، ورزش کشور برای گذر از وضعیت موجود نیازمند بازنگری اساسی و توجه ویژه در زمینه اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است (۴).

یکی از رسالت‌های نظام آموزش عالی و دانشگاه‌ها زمینه‌سازی در بازار کار است؛ در همین ارتباط باید گفت، یکی از چالش‌های اساسی دانشگاه در دنیا چگونگی طراحی برنامه‌های درسی است به گونه‌ای که فارغ‌التحصیلان را به مهارت‌های شغلی تجهیز نماید تا آنان را برای کار و فعالیت در بازار متغیر و رقابتی آماده نماید (۵). به منظور اصلاح نظام آموزش عالی برای پاسخگویی به انتظارات جامعه و نیازهای بخش کسب و کار، لازم است تصمیم‌گیرندگان آموزش عالی از شیوه‌های جدید نظیر استفاده از نظام‌های کیفیت‌بخشی در زمینه آموزش عالی که تأثیر عمیقی در زمینه‌های اجرایی، تدریس و آموزش و تحقیقات دارد، استفاده کنند (۶). یکی از رهیافت‌های نظام‌های کیفیت‌بخشی آموزشی را می‌توان رهیافت قابلیت اشتغال، مهارت‌محوری و کارآفرینی گرایان دانست. در رهیافت قابلیت اشتغال هدف تربیت دانشجویانی است که فارغ از فشارهای بازار کار و سازمان‌های مطبوع خود، افرادی توانمند باشند، به نحوی که در زمان دانش‌آموختگی این احساس را داشته باشند که توانایی کار در بازار کار را دارند و می‌توانند در هر سازمان یا مکانی از تخصص و رشته خود به بهترین صورت بهره ببرند (۷). یکی از رشته‌های دانشگاهی که در دو دهه اخیر رشد قابل توجهی داشته و به دلیل ماهیت میان‌رشته‌ای ظرفیت بالایی برای اشتغال‌زایی دارد تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است. مهم‌ترین دلایل توسعه علوم ورزشی در آموزش عالی کشور توسعه ورزش به عنوان یک صنعت و رابطه آن با اقتصاد است. دولت و بخش خصوصی با سرمایه‌گذاری در ورزش می‌توانند هم از منابع بسیار بهره‌مند شوند و هم زمینه اشتغال زایی را فراهم سازند (۸). جو اقتصادی و فرهنگ شغلی در رشته تربیت‌بدنی به دلیل ماهیت ورزش، متفاوت از سایر رشته‌های دانشگاهی است و به دلیل تنوع در موضوعات نظری و رشته‌های ورزشی عملی دارای شرایط خاصی است. این مسئله باعث شده است تا مسئله اشتغال‌پذیری و آمادگی شغلی نیز در علوم ورزشی بسیار پیچیده و متفاوت باشد.

تمرکز این پژوهش بر نقطه تلاقی بین دیدگاه صنعت و دانشگاه در ارتباط با اشتغال دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی قرار دارد. ادعاهای دانشگاه در تربیت نیروی کار بازار ورزش و در مقابل انتظارات صنعت و بازار ورزش از کیفیت نیروی کار فارغ‌التحصیل دانشگاه سبب شده است تا میزان قابلیت اشتغال‌پذیری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مهم‌ترین پاسخ و بازخورد به ادعای دانشگاه و انتظارات صنعت ورزش و بازار کار باشد (۹)؛ زیرا اشتغال‌پذیری در هر رشته دانشگاهی نیاز به تعریف تخصصی و ارائه شاخص‌های معتبر دارد و با بحث اشتغال‌پذیری و تجربیات سایر رشته‌ها نمی‌توان به قضاوت و ادراک مناسبی در ارتباط با اشتغال‌پذیری در یک مجموعه رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی پرداخت.

یکی از مسائل مهم توسعه اشتغال در کشور توجه به رویکرد اکوسیستمی است. اکوسیستم برای اشتغال و کارآفرینی، بر دو مسئله اصلی امیدبخشی بیشتر به نیروی کار برای ورود به بازار و ایجاد رشد در کسب و کارهای جدید تمرکز دارد به علاوه، دولت‌ها باید محیط حمایتی را فراهم کنند تا مشاغل و کسب و کارها شروع شوند، رونق یابند و ماندگار بمانند (۳). در حقیقت در اکوسیستم اشتغال و کارآفرینی تمام سیستم‌های ضروری در توسعه کارآفرینی و چگونگی تعامل آن‌ها با یکدیگر مورد توجه قرار می‌گیرند، البته باید توجه داشت تنها یک ترکیب از این عناصر وجود ندارد که بتواند اکوسیستم اشتغال موفق را تشکیل دهد (۴). سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، اکوسیستم کارآفرینی را شامل چارچوب‌های تنظیمی، شرایط بازار، دسترسی به منابع مالی، تحقیق و توسعه و فناوری، فرهنگ و قابلیت‌های کارآفرینانه معرفی کرده است (۳). شواهد علمی مختلفی از تجارب توسعه اشتغال و کارآفرینی مبتنی بر یک رویکرد اکوسیستمی در جهان وجود دارد که می‌توان از آن‌ها برای اشتغال فارغ‌التحصیلان در ورزش کشور بهره گرفت. در همین راستا تحقیقات مرتبط پیشین را می‌توان در چند حوزه موضوعی بررسی کرد. برومند (۲۰۱۱) نشان داد، آمادگی شغلی پایین فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی جزو ضعف‌های راهبردی در سیستم اشتغال ورزش است (۱۰) فراهانی و همکاران (۲۰۱۵) نشان داده‌اند، عوامل اجتماعی بیشترین تاثیر را بر اشتغال فارغ‌التحصیلان کارشناس ارشد تربیت‌بدنی دارند (۴). فرهنگمهر (۲۰۱۷)، اکوسیستم کارآفرینی و اشتغال ورزشی ایران را شامل شش حیطه اصلی محیط کارآفرینانه؛ سرمایه‌های انسانی؛ رهبری کارآفرینانه؛ اماکن؛ تجهیزات و خدمات ورزشی؛ تأمین مالی و زیرساخت‌های کارآفرینی گزارش کرده است (۱۱)؛ همچنین برومند و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که اکوسیستم اشتغال فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی از نظام‌مندی و کارآمدی مناسبی برخوردار نیست و ابتدا باید به تغییر نقش‌ها در فرآیند دانشجویی تا فارغ‌التحصیلی به صورت محوری توجه داشت (۱۲). نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) نیز نشان داد که عوامل مختلف حقوقی، مدیریتی، اقتصادی نقش محوری در پویایی اکوسیستم کارآفرینی ورزش دارند (۳). اسلیپ^۱ (۲۰۰۵) گزارش کرد که فرصت اندکی برای رشد آگاهی‌های تجاری، کارآفرینی، مهارت‌های مالی و آگاهی از فرهنگ کاری در دانشجویان علوم ورزشی دانشگاه‌ها^۲ وجود داشته است (۱۳). کلت و راسل^۳ (۲۰۰۹) عوامل مهم توسعه صنعت ورزش استرالیا را وجود فارغ‌التحصیلان کارآفرینان و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دانستند (۱۴). ژنگ و ماسون^۴ (۲۰۱۸) برای ارزیابی جایگاه ورزش در اقتصاد نوین آمریکای شمالی شاخص‌هایی مانند ظرفیت اکوسیستمی، رقابت‌پذیری بازار و اشتغال نیروی کار دانشی را مورد بررسی قرار داد (۱۵). راتن^۵ (۲۰۲۱) برای توسعه اکوسیستم کارآفرینی ورزشی شاخص‌های دانش، فناوری، زیرساخت‌ها، سیاست‌ها، فرهنگ و ذینفعان را دارای اولویت می‌داند (۱۶). نام^۶ و همکاران (۲۰۱۹) در ارزیابی اکوسیستم کارآفرینی ورزشی در ورزش کره جنوبی شاخص‌هایی مانند رشد کسب و

1. Sleep
2. University of Hall
3. Kellet and Russel
4. Zheng and Mason
5. Ratten
6. Nam

کارها، رقابت‌پذیری جهانی، خدمات به ورزشکاران و استعداد‌های ورزشی را مورد تأیید قرار دادند (۱۷). اوزدینک^۱ (۲۰۲۰) ریسک‌پذیری اجتماعی و انتقال دانشگاه به بازار کار در فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی را مهم‌ترین عوامل اشتغال آن‌ها گزارش کرده‌اند (۱۸). ساتو^۲ و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که انتظار اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در ورزش بعد از شیوع بیماری کووید ۱۹ افزایش چشم‌گیری داشته است (۱۹).

تحقیقات دیگری نیز رویکرد تحلیل ساختاری و متغیرهای سیستمی را برای بررسی این موضوعات در پیش گرفته‌اند. فراهانی و همکاران (۲۰۱۴) اثر عوامل آموزشی به ویژه تقویت خوداشتغالی، جذب دانشجویان بر اساس نیاز را بر اشتغال فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد تربیت‌بدنی دارای بیشترین تاثیر گزارش کرده‌اند (۴). واقفی نظری و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند که فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی اشتغال خود را عمدتاً وابسته به جنبه‌های کاربردی و عملی در تحصیل می‌دانند (۲۰). گودرزی و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که به ترتیب اولویت عوامل رفتاری محیطی، تخصصی، تجاری و مدیریتی در ارتقا کارآفرینی دانشجویان مدیریت ورزشی نقش دارند (۲۱). بنی اسدی (۲۰۱۶) بیان داشت که هیچ‌کدام از شاخص‌های کارآفرینی (چشم‌انداز و مأموریت، بین‌المللی سازی و سایر عوامل) در دانشکده‌های تربیت‌بدنی در وضعیت مطلوب قرار ندارند (۲۲). رضوی (۲۰۱۷) در تدوین نظام اشتغال فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی گزارش کرد که راهبرد خصوصی‌سازی در این زمینه بسیار اثرگذار است (۲۳). عدلی (۲۰۱۸) گزارش کرده است که تأثیر کارآفرینی اجتماعی بر اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی دانشگاه پیام نور دارای تأثیر مثبت است (۲۴). راتن (۲۰۱۷) کارآفرینی ورزشی را نیازمند تعامل میان رشته‌ای و ادغام بیشتر بین رشته‌های دانشگاهی مرتبط با آن می‌داند (۲۵). ویلیامز^۳ و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند که آموزش اشتغال و کارآفرینی و ارتباط دانشگاه و صنعت ورزش، باعث افزایش مهارت‌های کاربردی در دانشجویان (۶). ترا^۴ و همکاران (۲۰۲۰) شاخص‌هایی مانند رویدادهای ورزشی و کارآفرینی ورزشی را در سیستم نوآوری صنعت ورزش دارای بیشترین اولویت در ورزش برزیل ارزیابی نموده‌اند (۲۶). لو^۵ (۲۰۲۱) افزایش اشتغال دانشجویان در صنعت ورزش را بیشتر متأثر از یادگیری تجربی و عملی و همکاری صنعت و دانشگاه گزارش کرده‌اند (۲۷).

برخی پژوهش‌ها نیز از رویکرد کارکردی و متغیرهای توسعه‌ای استفاده کرده‌اند. فراهانی و همکاران (۲۰۱۳) انتظارات شغلی دانش‌آموختگان علوم ورزشی را نسبت به سیاست‌ها، مدیریت و آموزش‌های موجود در دانشکده‌ها و گروه‌های علوم ورزشی دارای همسویی پایینی گزارش کرده‌اند (۴). محسنی‌فر (۲۰۱۶) نقش عوامل آمادگی شغلی در موفقیت انتخاب آینده شغلی دانشجویان تربیت‌بدنی را قابل توجه گزارش کرده است (۲۸). مرادی (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که ادراک اشتغال‌پذیری دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت‌بدنی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد (۲۹). یآوری و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند، تفاوت معناداری بین ویژگی‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی وجود دارد (۳۰). در مطالعات خارجی؛ نووا^۶ (۲۰۱۵) در بررسی مهارت‌های شغلی در دانشجویان مدیریت ورزش، چارچوبی مفهومی شامل مواردی مانند شور و تعصب بالا، ایده‌آل‌گرایی و وفاداری به برند، غیرقابل پیش‌بینی بودن نتایج، رابطه نمادین با رسانه‌ها ارائه داده است (۳۱). یافته‌های راتن (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که آشنا کردن دانشجویان تربیت‌بدنی (ورزش) با آموزش کارآفرینی می‌تواند به توسعه و بهبود فرصت‌های شغلی و مهارت‌های اجتماعی منجر شود (۳۲). ذاکرایا^۷ و همکاران (۲۰۲۰) وضعیت فعلی و چشم‌انداز تقاضای بازار کار برای فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های

1. Ozding
2. Sato
3. Williams
4. Terra
5. Lu
6. Nova
7. Zakrevskaya

ورزشی را بسیار فزاینده گزارش کردند (۳۳). براون^۱ و همکاران (۲۰۲۱) روابط بین تجارب یادگیری فارغ‌التحصیلان و نتایج اشتغال آنها را جزو شاخص‌های عملکرد نهادی هشدار دهنده ارزیابی کرده‌اند (۳۴).

مرور مبانی و تحقیقات مذکور در زمینه موضوع پژوهش نشان می‌دهد، نیازهای روزافزون بازار کار سبب شده است که همه نظام‌های آموزشی وادار به واکنش، تغییر و انطباق با محیط جدید شوند. تطبیق با شرایط محیطی به اطلاعات و روش‌های تخصصی و بومی نیاز دارد. تحقیقات داخلی و خارجی در یک دهه اخیر تمرکز بالایی در این زمینه داشته‌اند و به ارائه علل، مفاهیم، روش‌ها و راهکارهای مختلف برای اشتغال‌محوری و کارآفرینی‌گرایی در محیط‌های آموزشی پرداخته‌اند. بسیاری از تحقیقات در حوزه اشتغال در ورزش نیز بر جنبه‌های آموزشی متمرکز بوده و تاکنون رویکردهای نوین مانند سیستمی و اکوسیستم به طور تخصصی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیقات خارجی هر چند بیشتر و کامل‌تر به بررسی متغیرها پرداخته‌اند، اما مدل‌های قابل اکتفایی در این زمینه ارائه نشده است. تحقیقات دیگر نیز دارای چند جهت‌گیری کلی شامل ویژگی اشتغال، کارآفرینی‌گرایی و ارتباط آمادگی شغلی با مؤلفه‌های فردی، ساختاری و محیطی بودند. در همین راستا چالش‌ها و مسائل مختلف در ارتباط با اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه‌های آزاد وجود دارد که می‌توانند از طریق پژوهش‌های مرتبط، مدیریت، تعدیل و رفع شوند. اما اینکه چگونه از روش‌ها و چارچوب‌های موجود در این زمینه باید استفاده کرد به دلیل کمبود اطلاعات تخصصی و تحقیقات در این زمینه، ابهامات زیادی وجود دارد که ضرورت توجه محققان به این مقوله را بیشتر تاکید می‌نماید. دانشگاه آزاد اسلامی با توجه به تعداد گرایش‌های مختلف در رشته تربیت بدنی و گستردگی واحدهای مختلف در سراسر کشور جامعه گسترده‌ای از دانش‌آموختگان را دارد که با توجه به تحصیل در گرایش‌های مختلف به صورت ویژه توانمندی اشتغال در حوزه‌های متعدد را دارند. انتخاب رویکرد مدل‌سازی در این پژوهش به دلیل خلاء این نوع تحقیقات در اشتغال حوزه ورزش است. از آنجا که نظام آموزش و اشتغال ورزش از اجزای مختلف و روابط گوناگون بین آن‌ها تشکیل شده است که در حال کنش و واکنش با یکدیگر هستند، از این‌رو، مدیریت در چنین سیستمی بسیار پیچیده و غیرقابل درک خواهد بود. دانشگاه آزاد روش‌های قابل قبول اندکی دارد تا میزان انطباق و پایداری خود در قبال تحولات محیطی را به درستی بسنجد. در این پژوهش کوشش شده است، عوامل اثرگذار در توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه آزاد مورد مطالعه قرار گیرد و به‌گونه‌ای هماهنگ با نگاه اکوسیستمی تحلیل شوند. به طور مشخص سوال اساسی پژوهش این است که اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه‌های آزاد اسلامی تحت تاثیر چه عواملی قرار دارند؟ روابط بین این عوامل و برآیند آن چگونه قابل پیش‌بینی است؟ و برای مدیریت آن، چه الگوی تحلیلی و فکری می‌تواند مفید واقع شود؟

روش‌شناسی

روش تحقیق از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری شامل اساتید علوم ورزشی دانشگاه آزاد (دارای تخصص و سوابق آموزشی و پژوهشی مرتبط با موضوع پژوهش)، فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی اشتغال یافته (مدیران و اساتید) دانشگاه آزاد و افراد صاحب‌نظر و کارگزار در زمینه اشتغال در ورزش بود. نمونه آماری به تعداد قابل کفایت جهت آزمون مدل به روش هدفمند و در دسترس انتخاب و نظرخواهی گردید. تعداد نمونه براساس تعداد قابل کفایت جهت مدل‌سازی در نرم افزار اسمارت پی‌ال‌اس^۲ به تعداد ۱۰ تا ۲۰ برابر تعداد سؤالات مربوط به متغیر دارای بیشترین سؤال در مدل (۳۵) برآورد و انتخاب شد. از این‌رو، به تعداد ۱۲ برابر سؤالات متغیر دارای بیشترین تعداد سؤال (۱۴ سؤال در راهبردهای توسعه اشتغال) ۱۶۸ نفر

1. Brown
2. Smart PLS

برآورد شد. جهت اطمینان از دریافت تعداد پاسخ‌های مناسب، ۱۹۰ پرسشنامه توزیع شد که از بین ۱۷۵ پرسشنامه دریافتی ۱۶۷ پرسشنامه که به طور کامل پاسخ داده شده بودند وارد فرایند تحلیل گردید.

ابزار پژوهش، پرسشنامه مستخرج از فاز کیفی تحقیق (تبدیل چارچوب کیفی به پرسشنامه) بود. بدین منظور از مطالعه کتابخانه‌ای نظام‌مند و مصاحبه اکتشافی (نیمه ساختارمند) استفاده شد. استخراج مؤلفه‌ها با بررسی مبانی نظری و مطالعه اسناد و مقالات صورت گرفت و از مصاحبه‌ها جهت تکمیل و تطبیق عوامل و روابط شناسایی شده در مطالعه کتابخانه‌ای استفاده شد. در بخش کیفی پژوهش که با روش اکتشافی انجام شده بود مشارکت کنندگان شامل افراد آگاه به موضوع پژوهش بودند. از این رو نمونه‌گیری با روش هدفمند (قضاوتی) تا رسیدن به اشباع نظری انجام شد (۱۶ نفر) این افراد شامل اساتید دانشگاه، مدیران اجرایی، کارآفرینان و فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی (صاحبان کسب و کار در ورزش) رشته تربیت بدنی بودند.

پرسشنامه در مقیاس پنج ارزشی لیکرت (از بسیار کم = ۱ تا بسیار زیاد = ۵) تنظیم شده بود. جهت بررسی روایی صوری و محتوایی پرسشنامه در اختیار شش نفر از اساتید و شش نفر از مدیران قرار گرفت. بعد از تایید روایی، ابتدا ابزار در یک مطالعه راهنما بین ۳۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد، سپس از طریق روش آلفای کرونباخ، پایایی یا ثبات درونی آن با استفاده از نرم‌افزار اسپاس اس نسخه ۲۰، محاسبه و تایید شد ($\alpha=0/86$). سپس پرسشنامه‌ها در مرحله اصلی جمع‌آوری شدند و ضریب آلفای کرونباخ این مرحله (نهایی) نیز ۰/۸۹ محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که اکثر سازه‌ها و متغیرهای مرتبط به آن‌ها دارای ثبات درونی بسیار مناسبی هستند. سپس پایایی و روایی سازه به صورت مراحل گزارش شده در قسمت یافته‌ها با استفاده از نرم افزار اسمارت پی‌ال‌اس تایید گردید. در آمار استنباطی ابتدا بر اساس آزمون چولگی و کشیدگی برای توزیع داده‌های پژوهش، مقدار چولگی و کشیدگی تمام متغیرهای پژوهش بررسی شد. در ادامه تجزیه و تحلیل داده‌ها و مدل با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی در سه بخش مدل اندازه‌گیری^۱، مدل ساختاری^۲ و مدل کلی انجام شد. متغیرهای مدل در دو دسته متغیرهای پنهان و آشکار تقسیم‌بندی می‌شوند که متغیر پنهان نیز در سطوح مختلف به کار برده شده‌اند. بخش مدل اندازه‌گیری شامل سؤالات (شاخص‌ها) هر بعد همراه با آن بعد است و روابط میان سؤالات و ابعاد در این بخش مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. بخش مدل ساختاری نیز حاوی تمامی سازه‌های مطرح در مدل اصلی پژوهش است و میزان همبستگی سازه‌ها و روابط میان آن‌ها در این قسمت مورد تمرکز و توجه واقع می‌شود. در بخش مدل کلی که شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری است با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود.

یافته‌ها

نمونه آماری شامل ۹۱ زن (۵۴/۴۹ درصد) و ۷۶ مرد (۴۵/۵۱ درصد) بود. میانگین سنی نمونه‌ها برابر با ۴۴/۱۳ سال و میانگین سابقه شغلی برابر با ۱۶/۸۲ سال بود. تحصیلات افراد نمونه شامل ۱۲۳ نفر دکتری و ۴۴ نفر کارشناسی ارشد بود. یافته‌های بخش کمی شامل دو بخش توصیفی و استنباطی است. در بخش توصیفی مطابق جدول (۱)؛ معیار مرکزی (میانگین) و همچنین معیار پراکندگی (انحراف معیار) برای متغیرهای پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته است که عامل ظرفیت‌سازی اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیل دارای بیشترین میانگین (۴/۳۸) است و ارتقای اشتغال‌پذیری کمترین میانگین (۳/۶۲) است.

نتایج مدل‌سازی شامل دو بخش مربوط به شاخص‌های برازش و ضرایب روابط متغیرهای مدل است. در بخش برازش مدل، اولین شاخص مورد بررسی شامل روایی همگرا بود که معیار متوسط واریانس استخراج‌شده ارزیابی شد و مقدار مطلوب (مساوی و بالاتر از ۰/۵) داشت. جهت بررسی روایی واگرایی مدل اندازه‌گیری، از معیار فورنل و لاکر^۳ استفاده شد و نشان داد که میزان

1. Measurement Model
3. Structural Model
3. Fornell and Locker

ماتریس برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل می باشد. پایایی ترکیبی یک شاخص تحلیل پایایی (قوی تر از آلفای کرونباخ) است که میزان مساوی و بالای ۰/۷ مناسب ذکر شده است. مقدار R^2 برای برازش سازه‌های درون‌زای (وابسته) مدل محاسبه می‌گردد و دارای سه سطح ضعیف (۰/۱۹)، متوسط (۰/۳۳) و قوی (۰/۶۷) است. معیار Q^2 قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌سازد و در مورد یک سازه درون‌زا قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی (به ترتیب ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵) را مشخص می‌نماید. مطابق جدول (۱)، میزان شاخص‌های برازش برای متغیرهای مدل در دامنه مطلوبی قرار دارد. براساس جدول (۱) زیر نتایج بخش کمی نشان داد که در مدل معادلات ساختاری پژوهش همه شاخص‌های برازش مطلوب هستند برای برازش مدل کلی (هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری) از معیار SRMR استفاده شد که مقدار آن باید از ۰/۱ کمتر باشد.

جدول ۱. توصیف متغیرها و شاخص برازش آن‌ها در مدل

Table 1. Description of the variables and their fitting index in the model

متغیرها	M	SD	AVE	CR	R ₂	Q ²	SRMR
رویکردهای سیستم آموزشی	۳/۹۴	۱/۱۳	۰/۵۲	۰/۸۲	برون‌زا	۰/۳۷	
بازار روندهای اشتغال	۳/۹۱	۱/۱۹	۰/۵۱	۰/۸۳	برون‌زا	۰/۲۱	
قابلیت‌های علوم ورزشی	۳/۹۹	۱/۲۵	۰/۵۳	۰/۸۷	برون‌زا	۰/۳۳	
مدیریت چالش‌های اشتغال	۳/۹۶	۱/۰۴	۰/۶۱	۰/۸۹		۰/۲۸	۰/۰۸۷
ظرفیت‌های سیستم اشتغال	۴/۱۲	۱/۱۷	۰/۶۱	۰/۹۰		۰/۵۵	
راهبردهای توسعه اشتغال	۴/۰۴	۱/۰۳	۰/۵۰	۰/۸۷		۰/۴۸	
پیامدهای محتمل و مرجح	۳/۷۲	۱/۲۹	۰/۵۵	۰/۹۱		۰/۵۰	

نتایج میزان اثر و معنی‌داری رابطه بین متغیرهای مدل نیز مطابق جدول ۲ و شکل ۱ است.

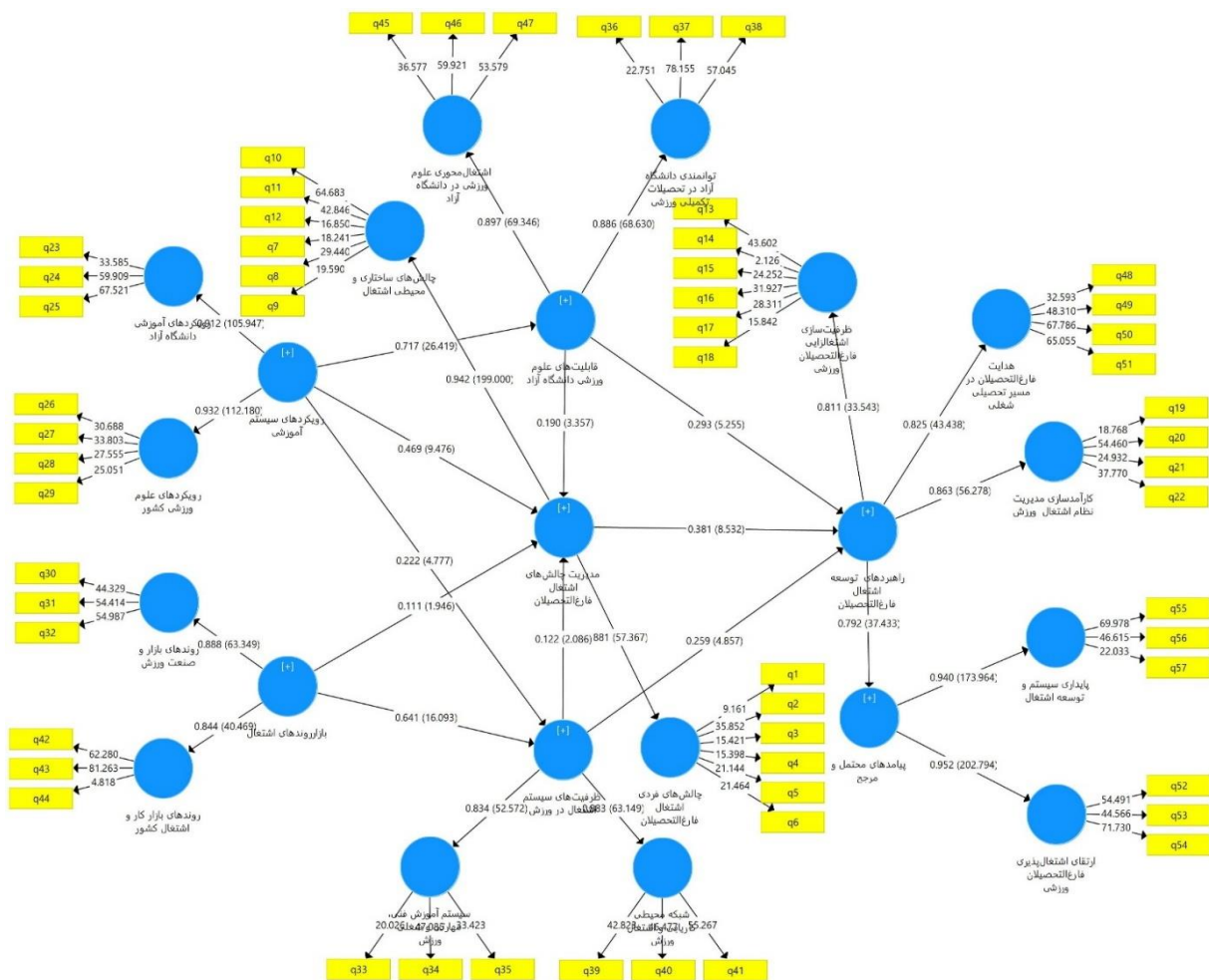
جدول ۲. نتایج آزمون مدل پژوهش در محیط نرم افزار

Table 2. Test results of the research model in the software environment

بخش	متغیر --> متغیر	ضریب مسیر	ارزش تی	نتیجه
تحلیل عاملی ابعاد متغیرها (مدل‌های اندازه‌گیری)	رویکردهای سیستم آموزشی --> رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد	۰/۹۱	۱۰۵/۹۵	تایید شد
	رویکردهای سیستم آموزشی --> رویکردهای علوم ورزشی کشور	۰/۹۳	۱۱۲/۱۸	تایید شد
	بازار روندهای اشتغال --> روندهای بازار و صنعت ورزش	۰/۸۹	۶۳/۳۵	تایید شد
	بازار روندهای اشتغال --> روندهای بازار کار و اشتغال کشور	۰/۸۴	۴۰/۴۷	تایید شد
	قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد --> توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی	۰/۸۸	۶۸/۶۳	تایید شد
	قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد --> اشتغال محوری علوم ورزشی در دانشگاه آزاد	۰/۹۰	۶۹/۳۴	تایید شد
	مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان --> چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال	۰/۹۴	۱۹۹/۰۰	تایید شد
	مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان --> چالش‌های فردی اشتغال فارغ‌التحصیلان	۰/۸۸	۵۷/۳۷	تایید شد
	ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش --> سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش	۰/۸۳	۵۲/۵۷	تایید شد
	ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش --> شبکه محیطی کاربایی و اشتغال ورزش	۰/۸۸	۶۳/۱۵	تایید شد
راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان	راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان --> ظرفیت‌سازی اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیلان ورزشی	۰/۸۱	۳۳/۵۴	تایید شد
	راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان --> هدایت فارغ‌التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی	۰/۸۲	۴۳/۴۴	تایید شد
	راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان --> کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش	۰/۸۶	۵۶/۲۸	تایید شد
	پیامدهای محتمل و مرجح --> پایداری سیستم و توسعه اشتغال	۰/۹۴	۱۷۳/۹۶	تایید شد

بخش	متغیر --> متغیر	ضریب مسیر	ارزش تی	نتیجه
بخش تحلیل مسیر بین متغیرها (مدل ساختاری)	پایمدهای محتمل و مرجح --> ارتقای اشتغال پذیری فارغ التحصیلان ورزشی	۰/۹۵	۲۰۲/۷۹	تایید شد
	رویکردهای سیستم آموزشی --> قابلیت های علوم ورزشی دانشگاه آزاد	۰/۷۲	۲۶/۴۲	تایید شد
	رویکردهای سیستم آموزشی --> مدیریت چالش های اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۴۷	۹/۴۷	تایید شد
	رویکردهای سیستم آموزشی --> ظرفیت های سیستم اشتغال در ورزش	۰/۲۲	۴/۷۸	تایید شد
	بازار روندهای اشتغال --> مدیریت چالش های اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۱۱	۱/۶۴	رد شد
	بازار روندهای اشتغال --> ظرفیت های سیستم اشتغال در ورزش	۰/۶۴	۱۶/۰۹	تایید شد
	قابلیت های علوم ورزشی دانشگاه آزاد --> مدیریت چالش های اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۱۹	۳/۳۶	تایید شد
	قابلیت های علوم ورزشی دانشگاه آزاد --> راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۲۹	۵/۲۵	تایید شد
	مدیریت چالش های اشتغال فارغ التحصیلان --> راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۳۸	۸/۵۳	تایید شد
	ظرفیت های سیستم اشتغال در ورزش --> مدیریت چالش های اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۱۲	۲/۰۸	تایید شد
ظرفیت های سیستم اشتغال در ورزش --> راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان	۰/۲۶	۴/۸۶	تایید شد	
	راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان --> پایمدهای محتمل و مرجح	۰/۷۹	۳۷/۴۳	تایید شد

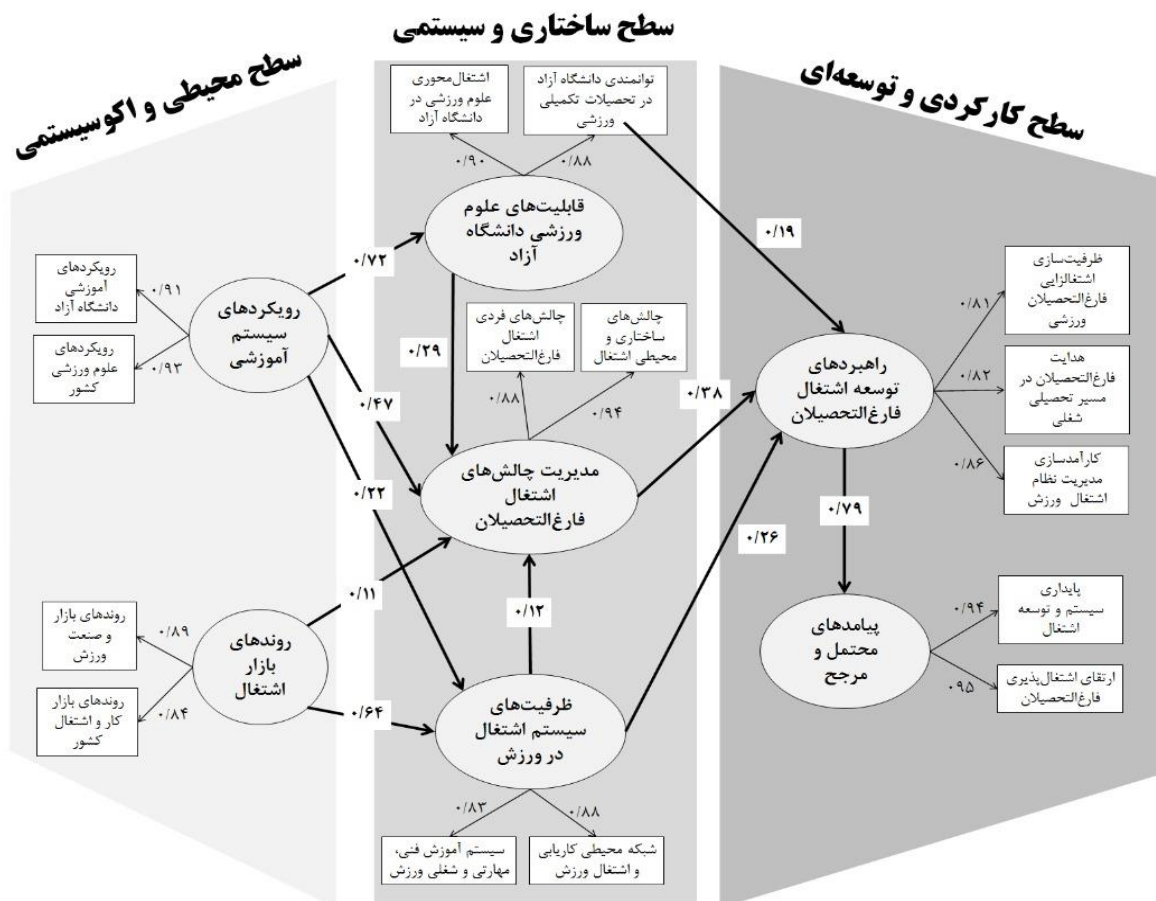
شکل ۱. آزمون مدل مفهومی پژوهش در محیط نرم افزار

Figure 1. Testing the research conceptual model in the software environment

براساس جدول ۲ و شکل ۱ مشخص می‌شود که در بخش تحلیل عاملی ابعاد مربوط به متغیرهای اصلی، هر دو بُعد رویکردهای علوم ورزشی کشور (۰/۹۳) و رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد (۰/۹۱) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین رویکردهای سیستم آموزشی بودند. در بخش بازار روندهای اشتغال، هر دو بُعد روندهای بازار و صنعت ورزش (۰/۸۹) و روندهای بازار کار و اشتغال کشور (۰/۸۴) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین بازار روندهای اشتغال بودند. هر دو بُعد اشتغال محوری علوم ورزشی در دانشگاه آزاد (۰/۹۰) و توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی (۰/۸۸) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد بودند. هر دو بُعد چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال (۰/۹۴) و اشتغال محوری علوم ورزشی در دانشگاه آزاد (۰/۹۰) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان آزاد بودند. هر دو بُعد شبکه محیطی کاربایی و اشتغال ورزش (۰/۸۸) و سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش (۰/۸۳) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش بودند. هر سه بُعد کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش (۰/۸۶)، هدایت فارغ‌التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی (۰/۸۲) و ظرفیت‌سازی اشتغالزایی فارغ‌التحصیلان ورزشی (۰/۸۱) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان بودند. ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان ورزشی (۰/۹۵) و پایداری سیستم و توسعه اشتغال (۰/۹۴) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان بودند.

براساس تحلیل مسیر روابط بین متغیرهای اصلی مشخص شد که رویکردهای سیستم آموزشی با ضریب ۰/۷۲ بر قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، با ضریب ۰/۴۷ بر مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان و با ضریب ۰/۲۲ بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش، اثر مثبت و معنی داری داشت. بازار روندهای اشتغال با ضریب ۰/۱۱ بر مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان و با ضریب ۰/۶۴ بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش، اثر مثبت و معنی داری داشت. قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد با ضریب ۰/۱۹ بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و با ضریب ۰/۲۹ بر راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان، اثر مثبت و معنی داری داشت. ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش با ضریب ۰/۱۲ بر مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان و با ضریب ۰/۲۶ بر راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان، اثر مثبت و معنی داری داشت. مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان با ضریب ۰/۳۸ اثر مثبت و معنی داری بر راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان داشت. راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان با ضریب ۰/۷۹ اثر مثبت و معنی داری بر پیامدهای محتمل و مرجح داشت (شکل ۲).

شکل ۲. مدل ساختاری و نهایی پژوهش (مستخرج از داده‌های کیفی و کمی پژوهش)

Figure 2. Structural and final research model (extracted from qualitative and quantitative research data)

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این تحقیق طراحی مدل تحلیل اکوسیستم اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی بود. سطوح مدل شامل محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی، کارکردی و توسعه‌ای است. سطح محیطی و اکوسیستمی شامل منظرهای رویکردهای سیستم آموزشی و روندهای بازار اشتغال است. سطح ساختاری و سیستمی شامل منظرهای قابلیت‌های علمی ورزشی دانشگاه آزاد، ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان است. سطح کارکردی و توسعه‌ای شامل منظرهای راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان و پیامدهای محتمل و مرجح می‌باشد.

براساس نتایج، ابعاد رویکردهای علوم ورزشی کشور و رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین رویکردهای سیستم آموزشی بودند. ابعاد روندهای بازار و صنعت ورزش و روندهای بازار کار و اشتغال کشور به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین بازار روندهای اشتغال بودند. منظرهای رویکردهای سیستم آموزشی و روندهای بازار اشتغال مربوط به سطح محیطی و اکوسیستمی است. نتایج این پژوهش تا حدودی با نتایج مطالعات پیشین که عوامل محیطی و زمینه‌ای را بررسی کرده بودند همسویی داشت (۳۶، ۳۲)؛ اما ترا و همکاران (۲۰۲۰) محیط نوآوری و کارآفرینی صنعت ورزش و لو (۲۰۲۱) بستر همکاری صنعت و دانشگاه را عوامل با بیشترین تاثیر در این زمینه گزارش کرده‌اند (۲۶) که با اولویت این تحقیق همسویی کمی دارد (احتمالاً به دلیل تفاوت شرایط محیطی). با مروری دقیق بر راهبرد کشورهای مختلف در این خصوص، می‌توان دیدگاه غالب را نگرشی آمیخته با اثربخشی فوری به ارتباط این دو نهاد از منظر نحوه فعالیت آنها دانست که به ارائه راهکارهای مقطعی منجر

شده است. دانشگاه و صنعت دو نهاد کلیدی جامعه در دنیای دانایی محور کنونی است. لازمه برقراری ارتباط بین این دو محیط رسیدن به درک صحیح و سودمند از یکدیگر است؛ بنابراین، بسیار مهم به نظر می‌رسد که سیاستگذاران ارشد تحولات و تغییرات محیطی را درک و روشن کنند که چگونه می‌توان نظام آموزش عالی را با این شرایط محیطی که در آن فعالیت‌های شغلی انجام می‌شود، تطبیق داد. در واقع دو محیط کلی آموزشی و بازار و صنعت به عنوان بستر اصلی اشتغالزایی برای فارغ‌التحصیلان توسط مصاحبه شوندگان معرفی شده است. بیشتر مصاحبه شوندگان بر "ارتباط اثربخش و چندجانبه بین دانشگاه و صنعت" تاکید داشتند. ضرورت توجه به رویکردهای سیستم آموزشی به تفکیک دو بخش سیستم آموزشی دانشگاه آزاد و رویکردهای علوم ورزشی کشور را می‌توان به دلیل تفاوت‌های قابل توجه بین دانشگاه‌های دولتی با دانشگاه آزاد بیان کرد (۲۰). در همین راستا اهمیت شناخت روندهای بازار اشتغال به تفکیک دو بخش بازار ورزش و بازار کار و اشتغال کلی کشور نیز به دلیل تفاوت‌های قابل توجه بین صنعت ورزش با سایر حوزه‌ها است. چند نفر از مصاحبه شوندگان نیز بر "توجه به وضعیت و وجهه دانشگاه آزاد نسبت به سایر دانشگاه‌ها از یک طرف و تفاوت‌ها در حوزه ورزش نسبت به سایر مشاغل" تاکید داشتند. در هر دوی این محیط‌ها بر روندها و جریان‌های محیطی موجود تاکید شده است که بیانگر نقش پویای محیط است (۱۷). در همین راستا می‌توان گفت که برای رفع چالش‌های اشتغال و کارآفرینی فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی باید یک رویکرد سیستمی، سازمان یافته و جدی در نظام آموزشی و بسترسازی مناسب توسط متولیان برای توسعه اشتغال و کارآفرینی در ورزش صورت گیرد. جریان ملی اشتغالزایی و کارآفرینی نیازمند این است که دانشگاه با صنعت ارتباط مطلوبی برقرار کنند. ارتباط صنعت و دانشگاه با توجه به میزان تأثیرگذاری آن در فرایند توسعه دانش محور و پایدار در طول تاریخ مورد توجه عموم صاحب‌نظران به خصوص سیاست‌گذاران قرار گرفته و بحث‌های متعددی نیز در باره ابعاد این ارتباط مطرح شده است.

ابعاد اشتغال محوری علوم ورزشی در دانشگاه آزاد و توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد بودند. ابعاد چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال و اشتغال محوری علوم ورزشی در دانشگاه آزاد به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاه آزاد بودند. هر دو بُعد، شبکه محیطی کاربری و اشتغال ورزش و سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش بودند. منظرهای قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان مربوط به سطح ساختاری و سیستمی هستند. نتایج این پژوهش تا حدودی با نتایج بنی اسدی (۲۰۱۶) و مرادی (۲۰۱۸) همخوان است (۲۲، ۲۹). اوزدینک (۲۰۲۰) بستر انتقال از دانشگاه به بازار کار را دارای تاثیر قابل توجه در این زمینه گزارش کرده است (۱۸). در تفسیر کاربردی‌تر می‌توان گفت که در این رابطه باید اذعان داشت که در صورت وجود نداشتن ساختارها و ساز و کارهای مناسب نمی‌توان امیدوار بود دانشجویانی که در آینده فارغ‌التحصیل می‌شوند، در بازار کار موفق به یافتن کار متناسب با مهارت‌های خود باشند. در صورتی که اطلاعات کافی از فارغ‌التحصیلان و دانش آموختگان رشته تربیت‌بدنی وجود داشته باشد، سالانه می‌توان برنامه‌ریزی‌های مدونی برای اشتغال در این رشته را فراهم کرد (۱۲). بر اساس همین اطلاعات می‌توان از موازی کاری در استخدام نیروهای کار جلوگیری کرد. توجه به امر متغیرهای محیطی تا حد زیادی در کاهش نگرانی‌ها در مورد بیکاری وسیع فارغ‌التحصیلان مؤثر است. از عمده‌ترین دلایل بیکاری و عدم اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، عدم برخورداری نظام آموزش عالی از یک سیستم فراگیر توسعه فرهنگ کارآفرینی در میان دانش آموختگان دانشگاهی است؛ بنابراین نکته‌ای که نباید در زمینه اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی مورد غفلت قرار گیرد، ظرفیت‌سازی سیستمی اشتغال فارغ‌التحصیلان در دوره‌های تحصیلی مختلف به مهارت‌های شغلی در رشته تربیت‌بدنی است. هر اندازه این مهارت‌های اشتغال افزایش یابد می‌توان این احتمال را داد که آینده شغلی دانشجویان تأمین شده و در جهت مطلوب قرار می‌گیرد. توجه ویژه مصاحبه شوندگان به قابلیت‌های علوم ورزشی در دانشگاه آزاد احتمالاً به دلیل

انتقادهایی است که نسبت به کیفیت آموزشی این دانشگاه‌ها در کشور وجود دارد. علاوه بر این توجه به ظرفیت‌های سیستم اشتغال ورزش نیز در راستای تناسب بین رشد پذیرش دانشجویان علوم ورزشی در آموزش عالی با نیازهای بازار کار ورزش برجسته شده است. اهمیت چالش‌ها را نیز می‌توان به طور مشخص به بحران اقتصادی کشور مربوط دانست.

ابعاد کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش، هدایت فارغ‌التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی و ظرفیت‌سازی اشتغالزایی فارغ‌التحصیلان ورزشی به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان بودند. ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان ورزشی و پایداری سیستم و توسعه اشتغال به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان بودند. منظرهای راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان و پیامدهای محتمل و مرجح مربوط به سطح کارکردی و توسعه‌ای می‌باشند. این نتایج تا حدودی با نتایج تحقیقات داخلی مانند فراهانی و همکاران (۲۰۱۳)، نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) و برومند (۲۰۱۹) همخوان است (۳، ۴، ۱۰). مشابه این تحلیل را ذاکرایا و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه راهبردی (وضعیت و چشم انداز) و براون و همکاران (۲۰۲۱) در بررسی عملکردی (یادگیری و تجارب) مورد تایید قرار داده‌اند (۳۳). ژنگ و ماسون (۲۰۱۸) ارزیابی عوامل مذکور به طور مستمر در اکوسیستمی برای پیش‌بینی و هدایت صنعت ورزش را ضروری می‌داند (۱۵). نکته‌ای که باید به آن توجه کرد جریان توسعه صنعت ورزش کشور است. متخصصان و کارشناسان علاوه بر جریان توسعه صنعت ورزش کشور به عنوان مهم‌ترین عامل توسعه‌دهنده موثر بر اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی، فقدان استقلال دانشگاه‌ها در تغییر برنامه‌های آموزشی تربیت‌بدنی به سمت کارآفرین شدن فارغ‌التحصیلان را نیز عاملی تعیین‌کننده می‌دانند. بدیهی است رؤسای دانشکده‌های دانشگاه آزاد با بازنگری در دروس تئوری و عملی، هماهنگی اساتید در جهت ایجاد رویکردهای جدید در تدریس که با دیدی کاربردی‌تر صورت پذیرد، ایجاد امکانات سخت افزاری جدید و مدرن مانند آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های کاربردی می‌توانند به بهبود شرایط علمی و عملی دانشجویان کمک کرده و این امر به طور قطع تاثیر خود را در آینده شغلی دانشجویان و جامعه خواهد داشت. در تبیین این سطح از مدل پژوهش می‌توان گفت که ارزیابی و قضاوت اصلی پیرامون مدیریت یک سیستم مانند آموزش و اشتغال در ورزش در واقع در سطح کارکردی و توسعه صورت می‌گیرد. در همین راستا می‌توان گفت، هر چند که عوامل این سطح از وضعیت بهتری برخوردار باشند؛ جریان برخاسته از دو سطح قبلی نیز مطلوب‌تر ارزیابی می‌شود. چند تن از مصاحبه‌شوندگان نیز "به توجه به تناسب خروجی‌ها و پیامدهای نظام آموزشی و شغلی ورزش با ورودی‌ها و فرایندهای آن" تاکید داشتند. نهادهای دولتی مرتبط با ایجاد شبکه محیطی کارپایی و کارآفرینی ورزش و ایجاد شبکه ارتباطی می‌توانند گامی موثر در این زمینه بردارند (۱۱). در همین راستا به نظر می‌رسد وزارت ورزش با توجه به تاسیس دفتر اقتصاد ورزش و کمیته اشتغال و کارآفرینی در بهترین موقعیت برای تعیین سیاست و طراحی برنامه‌ها با هدف تشویق کارآفرینی ورزشی باشد (نظر دو تن از مصاحبه‌شوندگان). در این زمینه سازمان‌هایی مانند دانشگاه‌ها و فدراسیون‌ها به عنوان ایجاد کننده، کمک کننده و تسهیل کننده برای پیشبرد اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی، می‌تواند با توجه به سرمایه‌گذاری صحیح در نظام آموزشی دانشگاه‌های غیردولتی از طریق ترویج تخصص‌گرایی و برنامه‌ریزی فردی فارغ‌التحصیلان و ایجاد شبکه ارتباطی به این امر کمک کند (۲۹). عدم وجود شناخت از توانایی‌های خود و ایجاد شبکه‌سازی جامعه یادگیرنده فارغ‌التحصیلان به عنوان مولفه‌های عوامل بازدارنده، نقشی اصلی در اشتغال یا عدم اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی ایفا می‌کند.

براساس تحلیل مسیر روابط بین متغیرهای اصلی مشخص شد، رویکردهای سیستم آموزشی اثر مثبت و معنی داری بر قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، و مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان اثر مثبت و معنی داری بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش داشت. بازار روندهای اشتغال اثر معنی داری بر مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان و بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش داشت. قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد بر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و راهبردهای توسعه

اشتغال فارغ‌التحصیلان اثر معنی‌داری داشت. ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش بر مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان و راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان اثر مثبت و معنی‌داری داشت. مدیریت چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان اثر معنی‌داری بر راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان داشت. راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان اثر معنی‌داری بر پیامدهای محتمل و مرجح داشت. این زنجیره تحلیل بین متغیرهای مذکور منطبق بر جریان کلی و توالی سطوح مدل شامل محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی، کارکردی و توسعه‌ای است. جهت‌گیری کلی ارتباط بین سطوح و منظرهای مطابق فلش‌های ترسیم شده در شکل به صورت توالی سطح محیطی و اکوسیستمی به سطح ساختاری و سیستمی و سپس به سوی سطح کارکردی و توسعه‌ای است. این نتایج با برخی مطالعات پیشین همسویی دارد. ذاکرایا و همکاران (۲۰۲۰) و نام و همکاران (۲۰۱۹) عمدتاً این روابط را از رویکرد کاربردی تایید کرده‌اند (۱۷، ۳۳). ساتو^۱ و همکاران (۲۰۲۱) این عوامل را در بُعد از شیوع بیماری کووید ۱۹ دارای شدت و جهت متفاوتی ارزیابی کرده‌اند (۱۹). راتن (۲۰۱۸) تحلیل اصلی را در نهایت بر محور فرد و آموزش می‌داند (۳۲). به صورت کلی براساس مدل ساختاری پژوهش می‌توان گفت که اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی با رویکرد اکوسیستمی، فرایندی سیستماتیک و چندسطحی است که در هر سطح و مرحله دارای ویژگی‌های مختص به خود می‌باشد و از عوامل همبسته خود اثر می‌پذیرند. از این رو ضرورت دارد تا متولیان و مسئولان ارتباط بین عوامل در درون هر سطح و با سایر سطوح را در نظر بگیرند. تغییر در سیستم نسبتاً سنتی و ناکارآمد آموزش در دانشگاه‌های آزاد به سوی رویکردهای نوین، مهارت‌محور و اشتغال‌پذیر نیازمند تغییر در کلیات سیستم آموزشی در دانشگاه آزاد است. این تغییر می‌بایست قدم به قدم و با درایت و تفکر باشد. توسعه اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان و اشتغال‌زایی برای آن‌ها نیازمند یک برنامه دراز مدت است و چند سال طول می‌کشد تا بتواند به نظام مندی برسد. توجه به اهمیت مؤلفه‌های اصلی نظام آموزش عالی شامل اساتید، دانشجویان، روش‌های آموزش، محتوای آموزش اشتغال محور و سازماندهی اهداف است که با ترسیم و ایجاد یک مسیر تحصیلی _ شغلی مناسب با هدف قابلیت اشتغال میان فارغ‌التحصیلان تربیت بدنی میسر می‌شود، سپس ارتباط ساختاری و کارکردی بین محیط‌های مربوط به هر یک از این نقش‌ها (از دانشگاه تا صنعت) تقویت گردد.

به طور مشخص پیشنهاد می‌شود که مولفه‌ها، مضامین و چارچوب ارائه شده در این پژوهش جهت غنی‌سازی مفهومی اسناد و برنامه‌ها، جامع‌نگری در تصمیمات و اقدامات و همچنین فرایندنگری در ارزیابی و مدیریت عملکرد مربوط به آموزش و اشتغال فارغ‌التحصیلان مورد استفاده قرار بگیرد. از منظر سیستمی، رویکرد روابط بین متغیرها از عوامل اکوسیستمی - محیطی (نقش پیشابندی و زمینه‌ای) به سوی عوامل ساختاری - سیستمی (نقش فرایندی) و در نهایت عوامل پیامدی - کارکردی (نقش پیامدی) است. از منظر چند سطحی بودن نیز عوامل کلان - خرد و عوامل فردی - سازمانی - نهادی شناسایی شده‌اند. تحقیقات پیشین نیز تایید کننده کلیات مدل مفهومی پژوهش هستند. کلیات مدل با تحقیقات مدل محور در زمینه‌های اکوسیستم کارآفرینی ورزش کشور مانند نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) و فرهنگدمهر (۲۰۱۷) (۳، ۱۱) همسویی و انطباق دارد. اما تفاوت بین این پژوهش و سایر تحقیقات قبلی مربوط به به‌کارگیری رویکرد اکوسیستمی در شناسایی و چارچوب‌بندی متغیرهای اثرگذار است. در واقع سازه‌های مدل مفهومی این پژوهش ترکیبی از سازه‌های مفهومی اصلی (علوم ورزشی، دانشگاه آزاد، اشتغال، بازار کار و غیره) با دیدگاه درون و برون سیستمی هستند.

1. Sato

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر از مقالات پژوهشی که نکات اخلاقی را رعایت کرده بودند، استفاده شده است و تلاش شد تا در انتقال یافته‌ها و نتایج مطالعات پیشین، شفافیت لازم برای مخاطبان ایجاد گردد و در گزارش نتایج هیچ‌گونه سوگیری انجام نشود. صداقت و امانت‌داری نیز در تحلیل متون و استناددهی رعایت شده است.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرد.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر، مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

بر خود لازم می‌دانیم از تمامی کسانی که در انجام دادن این مطالعه ما را یاری نمودند، قدردانی و سپاسگزاری کنیم.

منابع

1. Ashuri T. Evaluation of Job Opportunities and Entrepreneurship in the Field of Sports Services: University of Mazandaran; 2018.
2. Ministry of Cooperation LaSW. <https://ssicenter.mcls.gov.ir/> 2018 [
3. Negahdari F, Ghahraman Tabrizi K, Sharifian I, Biabani H. Identification and Ranking of the Dimensions of the Sports Entrepreneurial Ecosystem in Iran. *Sport Management Studies*. 2019;11(59): 79-104.
4. Farahani A, Safarnejad M. Entrepreneurship and employment in sports, Publisher: Science and Sports: Tehran 2018.
5. Ifenthaler D, Adcock AB, Erlandson BE, Gosper M, Greiff S, Pirnay-Dummer P. Challenges for education in a connected world: Digital learning, data rich environments, and computer-based assessment—Introduction to the inaugural special issue of technology, knowledge and learning. *Technology, knowledge and learning*. 2014;19(1):121-6.
6. Jones P, Jones A, Williams-Burnett N, Ratten V. Let's get physical: Stories of entrepreneurial activity from sports coaches/instructors. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*. 2017;18(4):219-30.
7. Sharifi A. Study of employment of sports science students in universities of Guilan province: University of Guilan; 2020.
8. Mondalizade z, ehsani m, honari h. Developing Sustainable Entrepreneurship Model in Sport Based on the Grounded Theory. *Journal of Sport Management*. 2016;8(5):709-25.
9. Razavi MH. Designing the employment system of physical education students Research project of the Institute of Physical Education and Sports Sciences; 2014.
10. Boroumand MR. Strategic Analysis of Employment Status of Physical Education and Sports Graduates. University of Guilan 2011.
11. Farahmandmehr A. Entrepreneurship Ecosystem Design in Sports.: Islamic Azad University of South Tehran; 2017.

12. Boroumand MR, Purkiani M, Taghian Dinani B. Factors Affecting the Establishment and Development of Sports Businesses in Graduates of Physical Education and Sports Sciences. Third National Congress of Sports Science and Health Achievements: University of Guilan; 2019.
13. Sleaf M. University experiences and the employment environment. Unpublished Research Report, Higher Education Academy Network for Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Available from: http://www.hlst.heacademy.ac.uk/projects/sleaf_summary.pdf. 2005.
14. Kellett P, Russell R. A comparison between mainstream and action sport industries in Australia: A case study of the skateboarding cluster. *Sport Management Review*. 2009;12(2):66-78.
15. Zheng J, Mason DS. Brand platform in the professional sport industry: Sustaining growth through innovation: Springer; 2018.
16. Ratten V. Sport entrepreneurial ecosystems and knowledge spillovers. *Knowledge Management Research & Practice*. 2021;19(1):43-52.
17. Nam B, Shin Y, Jung K, Kim J, Nam S. Promoting knowledge economy, human capital, and dual careers of athletes: a critical approach to the Global Sports Talent Development Project in South Korea. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2019;11(4):607-24.
18. Özdiñç Ö. Social risk-taking in school-to-work transition: A panel study of sport graduates. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. 2020;27:100261.
19. Sato S, Kang T-A, Daigo E, Matsuoka H, Harada M. Graduate employability and higher education's contributions to human resource development in sport business before and after COVID-19. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. 2021;28:100306.
20. Vaghefi Nazari RS, Farahani A, Asad MR, Khodadadi MR. Job Expectations of Physical Education Students of Their Job and Job Prospect in Tehran Azad Universities. *Journal of Sports Management* 2015;7(2): 175-89.
21. Goodarzi M, Jalali Farahani, M., Rajabi, H., & Hamidi, M. Analysis of Effective Behavioral Factors in Promoting Entrepreneurship of Sports Management Students Scientific. *Research Quarterly of Organizational Behavior Management Studies in Sport*. 2016;3(3):45-53.
22. Bani Asadi G. (Evaluation of Entrepreneurship Indices in Physical Education Faculties of the Faculty of Physical Education and Sports Sciences. : University of Shahid Bahonar University; 2016.
23. Razavi MH. Designing the employment system of physical education students Research project of the Institute of Physical Education and Sports Sciences; 2017.
24. Adly K. The Impact of Social Entrepreneurship on Employment Employment of Physical Education Graduates of Payame Noor University: Payame Noor University, Tehran Province 2018.
25. Ratten V. *Entrepreneurship, innovation and smart cities*: Routledge; 2017.
26. Terra B, Oliveira ARd, Almeida M, Batista LA, Santos JANd, Nogueira JA, et al. Sport innovation: An opportunity for technology-based companies stimulated by the Brazil Olympics. *Sport entrepreneurship and public policy*: Springer; 2020. p. 41-68.
27. Lu H-F. Enhancing university student employability through practical experiential learning in the sport industry: An industry-academia cooperation case from Taiwan. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. 2021;28:100301.
28. Mohsenifar A. A Study of Success Factors in Career Selection of Physical Education and Sports Science Students of Mazandaran University, The First National Conference on New Research Findings in Sports Science, Social Activity, Entrepreneurship and Championship: Shahid Chamran University of Ahvaz; 2016.
29. Moradi S. Employment of Postgraduate Students in the field of physical education based on the Rothwell model: University of Razi; 2018.

30. Yavari F, Heydarinejad S, Habibi A. Study of entrepreneurship characteristics among physical education students and effect of university's courses on its development. *International Journal of Sport Studies*. 2013;3(1):67-73.
31. Nová J. Developing the entrepreneurial competencies of sport management students. *Procedia-Social and behavioral sciences*. 2015;174:3916-24.
32. Ratten V, Jones P. Future research directions for sport education: Toward an entrepreneurial learning approach. *Education+ Training*. 2018.
33. Zakrevskaya N, Androsova G, Mikhailova EY, Shchennikov A. Labor market demand for graduates of sports universities: status and prospects. *Theory and Practice of Physical Culture*. 2020(9):61-3.
34. Brown JL, Hammer SJ, Perera HN, McIlveen P. Relations between graduates' learning experiences and employment outcomes: A cautionary note for institutional performance indicators. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*. 2022;22(1):137-56.
35. Davari A, Rezazadeh A. Structural equation modeling with PLS software. Publisher Jahad Academic Publications Organization; 2015.
36. Farahani A, Gholampour E, AdelKhani A. The Role of Management and Policy-Making in Physical Education Faculties and Departments in Guiding Students' Career Expectations (Determining the Monk and Politics). *Journal of Applied Research of Sport Management*. 2013;2(5):121-38.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

فربد، مریم؛ صفانیا، علی محمد؛ برومند، محمد رضا؛ نقشبندی، سید صلاح‌الدین و باقریان فرح‌آبادی، محسن. (۱۴۰۱). طراحی مدل تحلیل اکوسیستم اشتغال فارغ-التحصیلان علوم ورزشی (مطالعه موردی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی). *مدیریت منابع انسانی در ورزش*، ۹(۲)، ۲۶۵-۲۸۳. <http://dx.doi.org/10.22044/shm.2021.10539.2326>

